

Constantine Cavarnos, *Modern Greek philosophers of the human soul*, Institute for Byzantine and modern Greek studies, Belmont Mass. U.S.A. 1967, σχ. 8 μ. σ. 111.

Συλλογή και μετάφρασις εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἀποσπασμάτων ἀπὸ ἔργα πέντε ἀντιπροσωπευτικῶν νεοελλήνων διανοητῶν ἀναφερόμενα εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ὁ κ. Κ. Καβαρνὸς, νέος Ἑλληνοαμερικανὸς λόγιος, εἰδικευμένος εἰς τὴν μελέτην τῆς Βυζαντινῆς φιλοσοφικοθεολογικῆς παραδόσεως καὶ ἐρευνῶν ὑπὸ τὸ πρῶτον αὐτῆς τὴν συνεχίζουσαν, ὡς φρονεῖ, ταύτην Νεοελληνικὴν πνευματικότητα, ἐπιχειρεῖ εἰς τὸ ἀνωτ. ἔργον νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ ἀμερικανικὸν κοινὸν μίαν ἐπιλογὴν νεοελληνικῶν φιλοσοφικῶν κειμένων χαρακτηριστικῶν τῆς πνευματικότητος ταύτης. Οἱ ἀνθολογούμενοι συγγραφεῖς (Βενιαμὴν ὁ Λέσβιος, Πέτρος Βράιλας—Ἀρμένης, Ἰωάννης Σκαλτσούνης, Ἅγιος Νεκτάριος, ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ ὁ Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος) δὲν παρουσιάζουν ὅλοι βεβαίως τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ἀξιολογώτερον δὲ ἀσφαλῶς ἀπόσπασμα καὶ συγχρόνως ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρὸ πάντων ἐνισχύει τὴν θέσιν τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς διανοήσεως ὡς συνεχείας τῆς βυζαντινῆς, εἶναι τὸ εἰλημμένον ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου (κατὰ κόσμον Νεκταρίου Κεφαλαῖ) «Μελέτη περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς» (Ἀθήναι, 1901). Πρόκειται περὶ κειμένου, τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν περιέχῃ κατ' οὐσίαν πρωτοτύπους ἐπόψεις, προδίδει ὅμως τοιαύτην εὐγένειαν καὶ γαλήνην θρησκευτικοῦ ἤθους τοῦ συγγραφέως του, ὥστε νὰ σαγηνεύῃ καὶ κατακτᾷ εὐθὺς ἀμέσως τὸν ἀναγνώστην. Τὸ ἐρώτημα ὅμως παραμένει, ἂν ὁ Νέος Ἑλληνισμὸς δύναται πράγματι ἐξαντλητικῶς νὰ ἐρμηνευθῆ καὶ ἀξιολογηθῆ δι' ἀναγωγῆς εἰς τὰς βυζαντινὰς μόνον ρίζας του ἢ ἂν, πέραν αὐτῶν, συνιστᾷ μίαν νέαν διάστασιν τῆς ἑλληνικῆς ἐμπειρίας, τὴν ὁποίαν οἱ ἀνθολογούμενοι συγγραφεῖς δὲν ἦσαν ἴσως οἱ καταλληλότεροι νὰ ἐκφράσουν.

Δ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

* * *

Constantine Cavarnos, *Byzantine Thought and art*, a collection of essays, Institute for Byzantine and modern Greek studies, Belmont Mass. U.S.A. 1968, σχ. 8 μ. σ. 139.

Εἰς τὴν συλλογὴν αὐτὴν δέκα δοκιμίων ἀναφερομένων εἰς τὴν Βυζαντινὴν φιλοσοφίαν καὶ τέχνην ὁ Κ. Καβαρνὸς ἐπιχειρεῖ νὰ δείξῃ τὴν στενὴν ἐξάρτησιν τῆς Βυζαντινῆς εἰκαστικῆς τέχνης, ποιήσεως καὶ μουσικῆς ἐκ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν προϋποθέσεων τῆς βυζαντινῆς ἐμπειρίας. Ὁρθῶς ἐξαίρεται εἰς τὸ πρῶτον δοκίμιον («Φιλοσοφία») ἡ σημασία τοῦ ἔργου τοῦ Β. Τατάκη *La philosophie byzantine* ὡς τῆς πρώτης κατ' οὐσίαν περιεκτικῆς ἀποπείρας νὰ συγκροτηθῆ